Biuletyn Europejski nr 7 (42)/2017*

Spis treści

Informacje **2**

Nowe akty prawne UE **4**

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości UE **6**

Cudzoziemcy 6

Konkurencja 10

Obywatelstwo UE 12

Ochrona środowiska 13

Podatki 15

Rolnictwo 20

Telekomunikacja 21

Transport 24

Zamówienia publiczne 25

Zatrudnienie 27

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka **29**

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych **33**

* Biuletyn opracowywany przez Wydział VII Prawa Europejskiego w Biurze Orzecznictwa NSA stanowi informację o wybranych aktach prawnych Unii Europejskiej i orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz aktach prawnych Rady Europy i orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, mogących mieć znaczenie dla orzecznictwa sądów administracyjnych; jest dostępny w bazie CBOIS oraz na stronie http://www.nsa.gov.pl/biuletyn-europejski.php.

Informacje

- 4 lipca 2017 roku Europejski Trybunał Praw Człowieka wydał jeden wyrok w sprawie Kącki przeciwko Polsce (skarga nr 10947/11), w którym analizował zasadność skargi pod katem naruszenia art. 10 Konwencji z w związku z naruszeniem wolności słowa skarżącego.

- 5 lipca 2017 r. Parlament Europejski powołał specjalną komisję ds. walki z terroryzmem. Ma ona identyfikować przeszkody w walce z terroryzmem w ramach UE i szukać nowych, skutecznych sposobów przeciwdziałania temu zjawisku. Komisja ma też skoncentrować się na problemach w dzieleniu się informacjami przez organy sądowe, wykonawcze oraz służby specjalne. Będzie również analizować wpływ przepisów antyterrorystycznych w UE na prawa człowieka oraz skuteczność programów przeciwdziałających radykalizacji. W tym samym czasie Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (utworzona w 2016 r. z przekształcenia *Frontexu*) ogłosiła zwiększenie zatrudnienia.

- 5 lipca 2017 r. Unia Europejska i Japonia porozumiały się w sprawie najważniejszych elementów umowy o partnerstwie gospodarczym (umowy o wolnym handlu). Polityczne porozumienie osiągnięto na najwyższym szczeblu - ogłosili je w Brukseli szef KE Jean-Claude Juncker, przewodniczący Rady Europejskiej Donald Tusk i premier Japonii Shinzo Abe. Będzie to największa dwustronna umowa handlowa zawarta dotychczas przez UE i pierwsza, która obejmie zobowiązanie do wdrożenia porozumienia klimatycznego z Paryża. Umowa oznacza też zniesienie znacznej większości płaconych przez unijne przedsiębiorstwa ceł, które łącznie sięgają 1 mld euro rocznie.

- 12 lipca 2017 r. państwa członkowskie UE osiągnęły porozumienie co do projektu budżetu UE na 2018 rok. Uzgodnienie stanowiska Rady UE nastąpiło na posiedzeniu Komitetu Stałych Przedstawicieli Państw Członkowskich (COREPER). Porozumienie jest ważnym etapem procedury budżetowej – zostanie ono potwierdzone formalnie przez państwa członkowskie, po czym jesienią rozpoczną się negocjacje budżetowe z Parlamentem Europejskim. Eksperci przewidują jednak, że konstrukcja przyszłego budżetu UE

będzie odzwierciedlała coraz bardziej widoczne kontrowersje między krajami UE.

▪ 13 lipca 2017 r. Komisja Europejska wszczęła procedurę przeciwko Węgrom, zarzucając, że uchwalona w czerwcu w tym kraju ustawa o przejrzystości organizacji pozarządowych otrzymujących dotacje z zagranicy jest niezgodna z unijnym prawem w zakresie wolności stowarzyszania się, swobody przepływu kapitału i ochrony życia prywatnego. Zdaniem KE ustawa stanowi zamach na wolność stowarzyszania się, bo „może przeszkodzić NGO w zbieraniu funduszy i może ograniczyć możliwość prowadzenia działalności", a ponadto wprowadza „nieuzasadnione i nieproporcjonalne ograniczenia w wolnym przepływie kapitału". Do Budapesztu wysłano tzw. wezwanie do usunięcia uchybienia, co stanowi pierwszy etap unijnej procedury o naruszenie prawa, która może skończyć się przed Trybunałem Sprawiedliwości UE w Luksemburgu. Rząd Węgier dostał miesięczny termin na odpowiedź.

▪ 13 lipca 2017 r. KE zdecydowała o skierowaniu przeciw Polsce sprawy do TSUE w związku ze zwiększoną wycinką w Puszczy Białowieskiej, która jest obszarem chronionym Natura 2000. KE chce, by Trybunał nakazał – w ramach tzw. środków tymczasowych – natychmiastowe zatrzymanie wycinki. KE zarzuca Polsce naruszenie niektórych przepisów dyrektywy siedliskowej oraz dyrektywy ptasiej – obie dyrektywy są podstawą europejskiego programu Natura 2000. Resort środowiska zamierza bronić swoich racji przed TSUE.

▪ 13 lipca 2017 r. KE poinformowała o zamknięciu prowadzonego wobec Polski postępowania w sprawie wdrożenia unijnych przepisów (tj. dyrektywy o obowiązkowej automatycznej wymianie informacji w dziedzinie opodatkowania pomiędzy państwami członkowskimi z grudnia 2015 r.), których celem jest uszczelnienie systemu podatkowego. KE podała, że nasz kraj – podobnie jak Czechy, Grecja i Węgry wdrożył odpowiednie regulacje. KE postanowiła także przejść do drugiego etapu procedury wobec Bułgarii, Cypru i Portugalii, ponieważ państwa te nie dokonały zgłoszenia wdrożenia przepisów UE.

▪ 12 lipca 2017 r. KE podjęła decyzję o wszczęciu (od 14 lipca) procedury przeciwko Polsce, Czechom i Węgrom w związku z „niewywiązywaniem się przez te państwa" z zobowiązań w sprawie relokacji uchodźców. Rządy tych państw mają miesiąc na wyjaśnienia. Polska z dniem 14 lipca wniosła natomiast

o umorzenie postępowania o naruszenie prawa unijnego. Polska przekazała też KE odpowiedź na procedurę za odmowę relokacji uchodźców. W dziewięciostronicowym piśmie polskie władze informują o podjętych próbach przyjęcia uchodźców, podkreślając przy tym, że nie było możliwe skuteczne zweryfikowanie tożsamości starających się o azyl. Swoją odpowiedź przesłały KE również Węgry i Czechy. Komisja 17 lipca potwierdziła, że otrzymała odpowiedzi i zapowiedziała, że będzie analizować przedstawione jej argumenty. 26 lipca Komisja przeszła do kolejnego etapu procedury przeciwko Polsce, Czechom i Węgrom, wysyłając tzw. uzasadnione opinie do władz w Warszawie, Pradze i Budapeszcie. Rządy tych państw członkowskich dostały miesięczny termin na odpowiedź, a nie dwa miesiące, jak bywa zazwyczaj. W kolejnym etapie procedury możliwe jest skierowanie sprawy do Trybunału Sprawiedliwości UE.

Nowe akty prawne UE

[*)Podane informacje stanowią wybór nowych aktów prawnych UE we wskazanym miesiącu]

- Rozporządzenia wykonawcze Komisji (UE) z dnia 3 lipca 2017 r. nr 2017/1232; nr 2017/1233 oraz nr 2017/1234 dotyczące klasyfikacji niektórych towarów według Nomenklatury scalonej (CN) (Dz.Urz. z 2017 r., L 177, s. 23 i n.)

- Decyzja Rady (WPZiB) 2017/1195 z dnia 4 lipca 2017 r. zmieniająca decyzję 2014/129/WPZiB dotyczącą propagowania europejskiej sieci niezależnych ośrodków analitycznych zajmujących się nieproliferacją, wspierających realizację strategii UE przeciw rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia (Dz.Urz. z 2017 r., L 172, s. 14)

- Decyzja Komisji (UE) 2017/1254 z dnia 4 lipca 2017 r. w sprawie proponowanej inicjatywy obywatelskiej „Stop TTIP" (notyfikowana jako dokument nr C(2017) 4725) – Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny (Dz.Urz. z 2017 r., L 179, s. 16)

- Decyzja Europejskiego Banku Centralnego (UE) 2017/1258 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie przekazania uprawnień do podejmowania decyzji o przekazywaniu

Jednolitej Radzie ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji poufnych informacji statystycznych (EBC/2017/22) (Dz.Urz. z 2017 r., L 179, s. 39)

- Decyzje wykonawcze Komisji (UE) z dnia 11 lipca 2017 r.: nr 2017/1255 w sprawie wzoru opisu krajowych systemów i procedur dopuszczania organizacji do uczestnictwa w sieci EURES w charakterze członków i partnerów EURES; nr 2017/1256 w sprawie wzorów i procedur na potrzeby wymiany informacji o krajowych programach prac sieci EURES na poziomie unijnym oraz nr 2017/1257 w sprawie technicznych norm i formatów wymaganych na potrzeby jednolitego systemu w celu umożliwienia dopasowywania ofert zatrudnienia oraz wniosków o pracę i życiorysów na portalu EURES - Teksty mające znaczenie dla EOG (Dz.Urz. z 2017 r., L 179, s. 18, 24 oraz 32)

- Decyzje Rady (UE) nr 2017/1247 oraz 2017/1248 z dnia 11 lipca 2017 r. w sprawie zawarcia, w imieniu Unii Europejskiej, Układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ukrainą, z drugiej strony, w odniesieniu do postanowień dotyczących traktowania obywateli państw trzecich legalnie zatrudnionych jako pracownicy na terytorium drugiej strony (Dz.Urz. z 2017 r., L 181, s.1 i n.)

- Rozporządzenia wykonawcze Komisji (UE) 2017/1266; 2017/1267 oraz 2017/1268 z dnia 11 lipca 2017 r. dotyczące klasyfikacji niektórych towarów według Nomenklatury scalonej (CN) (Dz.Urz. z 2017 r., L 183, s. 1 i n.)

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/1272 z dnia 14 lipca 2017 r. ustalające na rok 2017 pułapy budżetowe mające zastosowanie do niektórych systemów wsparcia bezpośredniego określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 (Dz.Urz. z 2017 r., L 184, s. 5)

- Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2017/1358 z dnia 20 lipca 2017 r. w sprawie wskazania specyfikacji technicznych ICT na potrzeby dokonywania odniesień w zamówieniach publicznych – Tekst mający znaczenie dla EOG (Dz.Urz. z 2017 r., L 190, s. 16)

Orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej*

[*)W przypadku wyroków TSUE publikowane fragmenty stanowią wybrane cytaty lub tezy]

Cudzoziemcy

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie C-670/16, Tsegezab Mengesteab przeciwko Bundesrepublik Deutschland

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (UE) nr 604/2013 – Ustalenie państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej wniesionego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego – Artykuł 20 – Początek procesu ustalenia – Złożenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej – Doręczenie organom właściwym sprawozdania sporządzonego przez inne organy – Artykuł 21 ust. 1 – Terminy na złożenie wniosku o przejęcie – Przejęcie odpowiedzialności przez inne państwo członkowskie – Artykuł 27 – Środek prawny – Zakres kontroli sądowej

*) Artykuł 27 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca, rozpatrywany w świetle motywu 19 tego rozporządzenia, należy interpretować w ten sposób, że osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej może – w ramach odwołania wniesionego od przyjętej wobec niej decyzji o przekazaniu – powołać się na upływ terminu wskazanego w art. 21 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia, i to nawet jeśli państwo członkowskie, do którego skierowano wniosek, jest gotowe do przejęcia tej osoby.

*) Artykuł 21 ust. 1 rozporządzenia nr 604/2013 należy interpretować w ten sposób, że wniosek o przejęcie nie może być w sposób ważny złożony po upływie ponad trzech miesięcy od złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, nawet jeśli wspomniany wniosek

o przejęcie został złożony w okresie krótszym niż dwa miesiące po uzyskaniu pozytywnego trafienia w systemie Eurodac w rozumieniu tego przepisu.

*) Artykuł 20 ust. 2 rozporządzenia nr 604/2013 należy interpretować w ten sposób, że wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej uważa się za złożony, gdy pisemny dokument – sporządzony przez organ publiczny i zaświadczający, że obywatel państwa trzeciego wniósł o udzielenie mu ochrony międzynarodowej – został doręczony organowi zobowiązanemu do wykonania obowiązków wynikających z tego rozporządzenia i, w danym wypadku, gdy organowi temu doręczono jedynie zasadnicze informacje zawarte w takim dokumencie, lecz nie sam dokument lub jego kopię.

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie C-646/16, Khadija Jafari, Zainab Jafari

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (UE) nr 604/2013 – Ustalenie państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego – Przybycie nadzwyczajnie dużej liczby obywateli państw trzecich ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej – Zorganizowanie przekroczenia granicy przez organy jednego państwa członkowskiego do celów tranzytu do innego państwa członkowskiego – Wjazd, na który zezwolono na zasadzie odstępstwa, ze względów humanitarnych – Artykuł 2 lit. m) – Pojęcie „wizy" – Artykuł 12 – Wydanie wizy – Artykuł 13 – Nielegalnie przekroczenie granicy zewnętrznej

*) Artykuł 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela kraju trzeciego lub bezpaństwowca w związku z art. 2 lit. m) tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że tolerowania – przez organy pierwszego państwa członkowskiego skonfrontowane z przybyciem nadzwyczajnie dużej liczby obywateli państw trzecich ubiegających się

o tranzyt przez terytorium tego państwa członkowskiego w celu złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w innym państwie członkowskim – wjazdu na terytorium takich obywateli, którzy nie spełniają warunków wjazdu co do zasady obowiązujących w tym pierwszym państwie członkowskim, nie można uznać za wydanie „wizy" w rozumieniu tego artykułu 12.

*) Artykuł 13 ust. ust. 1 rozporządzenia nr 604/2013 należy interpretować w ten sposób, że obywatel państwa trzeciego, którego wjazd był tolerowany przez organy pierwszego państwa członkowskiego skonfrontowane z przybyciem nadzwyczajnie dużej liczby osób ubiegających się o tranzyt przez terytorium tego państwa członkowskiego w celu złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w innym państwie członkowskim, przy czym nie spełniał on warunków wjazdu co do zasady obowiązujących w tym pierwszym państwie członkowskim, powinien zostać uznany za osobę, która „nielegalnie przekroczyła" granicę wspomnianego pierwszego państwa członkowskiego w rozumieniu tego przepisu.

Wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie C-490/16, A.S. przeciwko Republika Slovenija

Odesłanie prejudycjalne – Rozporządzenie (UE) nr 604/2013 – Ustalenie państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego – Przybycie nadzwyczajnie dużej liczby obywateli państw trzecich ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej – Zorganizowanie przekroczenia granicy przez organy jednego państwa członkowskiego do celów tranzytu do innego państwa członkowskiego – Wjazd, na który zezwolono na zasadzie odstępstwa, ze względów humanitarnych – Artykuł 13 – Nielegalnie przekroczenie granicy zewnętrznej – Termin dwunastu miesięcy od dnia przekroczenia granicy – Artykuł 27 – Środki zaskarżenia – Zakres kontroli sądowej – Artykuł 29 – Termin sześciu miesięcy na przeprowadzenie przekazania – Obliczanie terminów – Wniesienie skargi – Skutek zawieszający

*) Artykuł 27 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 604/2013 w sprawie ustanowienia

kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela kraju trzeciego lub bezpaństwowca, rozpatrywany w świetle motywu 19 tego rozporządzenia, należy interpretować w ten sposób, że osoba ubiegająca się o udzielenie ochrony międzynarodowej może powołać się, w ramach skargi na podjętą wobec niej decyzję o przekazaniu, na błędne zastosowanie ustanowionego w art. 13 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia kryterium odpowiedzialności, dotyczącego nielegalnego przekroczenia granicy państwa członkowskiego.

*) Artykuł 13 ust. 1 rozporządzenia nr 604/2013 należy interpretować w ten sposób, że obywatel państwa trzeciego, którego wjazd był tolerowany przez organy pierwszego państwa członkowskiego skonfrontowane z przybyciem nadzwyczajnie dużej liczby osób ubiegających się o tranzyt przez terytorium tego państwa członkowskiego w celu złożenia wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w innym państwie członkowskim, przy czym nie spełniał on warunków wjazdu co do zasady obowiązujących w tym pierwszym państwie członkowskim, powinien zostać uznany za osobę, która „nielegalnie przekroczyła" granicę wspomnianego pierwszego państwa członkowskiego w rozumieniu tego przepisu.

*) Artykuł 13 ust. 1 zdanie drugie rozporządzenia nr 604/2013 w związku z art. 7 ust. 2 tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że wniesienie skargi na decyzję o przekazaniu nie ma wpływu na obliczenie terminu przewidzianego we wspomnianym art. 13 ust. 1.

*) Artykuł 29 ust. 1 i 2 wspomnianego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że wniesienie takiej skargi oznacza, iż termin ustanowiony w tych przepisach rozpoczyna bieg dopiero w dniu wydania ostatecznego orzeczenia w przedmiocie tej skargi, także w przypadku, gdy sąd, do którego wniesiono skargę, postanowił skierować do Trybunału wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w zakresie, w jakim wspomnianej skardze nadano skutek zawieszający zgodnie z art. 27 ust. 3 tego rozporządzenia.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie C-348/16, Moussa Sacko przeciwko Commissione Territoriale per il riconoscimento della protezione internazionale di Milano

Odesłanie prejudycjalne – Polityka azylowa – Dyrektywa 2013/32/UE – Artykuły 12, 14, 31 i 46 – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 47 – Prawo do skutecznej ochrony sądowej – Skarga na decyzję o odrzuceniu wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej – Możliwość rozstrzygnięcia sprawy przez sąd bez wysłuchania wnioskodawcy

*) Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej, a w szczególności jej art. 12, 14, 31 i 46 w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, należy interpretować w ten sposób, że nie stoi ona na przeszkodzie temu, by sąd krajowy, do którego wpłynęła skarga na decyzję o odrzuceniu oczywiście bezzasadnego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej, oddalił rzeczoną skargę bez przesłuchania wnioskodawcy, jeżeli okoliczności faktyczne nie pozostawiają żadnych wątpliwości co do zasadności tej decyzji, pod warunkiem, po pierwsze, że wnioskodawcy umożliwiono stawienie się na przesłuchanie w sprawie jego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej zgodnie z art. 14 tej dyrektywy oraz że protokół lub stenogram z tego przesłuchania, w sytuacji gdy się ono odbyło, został załączony do akt zgodnie z art. 17 ust. 2 tej dyrektywy, a także, po drugie, że sąd, do którego wpłynęła skarga, może zarządzić przeprowadzenie takiej rozprawy, jeżeli uzna to za konieczne dla celów pełnego rozpatrzenia ex nunc zarówno okoliczności faktycznych, jak i kwestii prawnych, o którym mowa w art. 46 ust. 3 tej dyrektywy.

Konkurencja

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie C-245/16, Nerea SpA przeciwko Regione Marche

Odesłanie prejudycjalne – Pomoc państwa – Rozporządzenie (WE) nr 800/2008 – Ogólne wyłączenie blokowe – Zakres zastosowania – Artykuł 1 ust. 6 lit. c) – Artykuł 1 ust. 7 lit. c) – Pojęcie

„przedsiębiorstwa zagrożonego" – Pojęcie „zbiorowego postępowania w sprawie niewypłacalności" – Spółka będąca beneficjentem pomocy państwa w ramach regionalnego programu operacyjnego Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRG), objęta później postępowaniem układowym z założeniem kontynuacji działalności – Cofnięcie pomocy – Obowiązek zwrotu wypłaconej zaliczki

*) Artykuł 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. [107 i 108 TFUE] (ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych) należy interpretować w ten sposób, że zawarte w nim pojęcie „zbiorowego postępowania w sprawie niewypłacalności" obejmuje wszystkie przewidziane w prawie krajowym zbiorowe postępowania w sprawie niewypłacalności przedsiębiorstw, niezależnie od tego, czy postępowania takie są wszczynane z urzędu przez krajowe organy administracyjne lub sądowe, czy też są one wszczynane na wniosek zainteresowanego przedsiębiorstwa.

*) Artykuł 1 ust. 7 lit. c) rozporządzenia nr 800/2008 należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, iż w stosunku do danego przedsiębiorstwa są spełnione przewidziane w prawie krajowym kryteria w zakresie podlegania zbiorowemu postępowaniu w sprawie niewypłacalności – co powinien ustalić sąd odsyłający – wystarczy, aby uniemożliwić przyznanie mu pomocy państwa na podstawie wskazanego rozporządzenia lub, jeśli tego rodzaju pomoc została już przyznana, stwierdzić, że na podstawie owego rozporządzenia pomocy nie należało przyznawać, pod warunkiem że wskazane kryteria były spełnione w dniu, w którym pomoc ta została przyznana. Natomiast pomoc przyznana w sposób zgodny z rozporządzeniem nr 800/2008, a w szczególności z poszanowaniem art. 1 ust. 6 tego aktu, nie może zostać cofnięta wyłącznie na tej podstawie, że po dacie przyznania temu przedsiębiorstwu pomocy zostało w stosunku do niego wszczęte zbiorowe postępowanie w sprawie niewypłacalności.

Obywatelstwo UE

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie C-193/16, E przeciwko Subdelegación del Gobierno en Álava

Odesłanie prejudycjalne – Obywatelstwo Unii – Prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich – Dyrektywa 2004/38/WE – Artykuł 27 ust. 2 akapit drugi – Ograniczenie prawa wjazdu i pobytu uzasadnione ze względów porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego – Wydalenie ze względów porządku publicznego i bezpieczeństwa publicznego – Zachowanie stanowiące rzeczywiste, aktualne i dostatecznie poważne zagrożenie dla jednego z podstawowych interesów społeczeństwa – Zagrożenie rzeczywiste i aktualne – Pojęcie – Obywatel Unii zamieszkujący w przyjmującym państwie członkowskim, w którym odbywa karę pozbawienia wolności orzeczoną za popełnienie kolejnych przestępstw niegodziwego traktowania dzieci w celach seksualnych

*) Artykuł 27 ust. 2 akapit drugi dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG, należy interpretować w ten sposób, że okoliczność, że w chwili wydania decyzji o wydaleniu dana osoba przebywa w zakładzie karnym bez szansy na zwolnienie w bliskiej przyszłości, wyklucza zagrożenie o rzeczywistym i aktualnym charakterze dla jednego z podstawowych interesów społeczeństwa przyjmującego państwa członkowskiego, jakie stanowiłoby ewentualnie zachowanie tej osoby.

Ochrona środowiska

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie C-129/16, Túrkevei Tejtermelő Kft. przeciwko Országos Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főfelügyelőség

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko – Artykuły 191 i 193 TFUE – Dyrektywa 2004/35/WE – Zastosowanie *ratione materiae* – Zanieczyszczenie powietrza z powodu nielegalnego palenia odpadów – Zasada „zanieczyszczający płaci" – Uregulowanie krajowe ustanawiające odpowiedzialność solidarną właściciela nieruchomości, na której doszło do zanieczyszczenia środowiska, oraz sprawcy zanieczyszczenia

*) Przepisy dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu rozpatrywane w świetle art. 191 i 193 TFUE należy interpretować w ten sposób, że jeżeli sytuacja rozpatrywana w postępowaniu głównym mieści się w zakresie stosowania dyrektywy 2004/35, co powinien ustalić sąd odsyłający, nie sprzeciwiają się one uregulowaniu krajowemu, takiemu jak to rozpatrywane w postępowaniu głównym, które wskazuje, poza podmiotami gospodarczymi prowadzącymi działalność na nieruchomościach, gdzie powstało bezprawne zanieczyszczenie, inną kategorię osób odpowiedzialnych solidarnie za szkody wyrządzone środowisku naturalnemu, a mianowicie właścicieli owych nieruchomości – bez wymogu wykazania istnienia związku przyczynowego między zachowaniem właścicieli i stwierdzoną szkodą – pod warunkiem że uregulowanie to jest zgodne z ogólnymi zasadami prawa Unii, a także z każdym właściwym postanowieniem traktatów UE i FUE oraz z aktami prawa wtórnego Unii.

*) Artykuł 16 dyrektywy 2004/35 i art. 193 TFUE należy interpretować w ten sposób, że – jeżeli sytuacja rozpatrywana w postępowaniu głównym mieści się w zakresie stosowania dyrektywy 2004/35 – nie sprzeciwiają się one uregulowaniu krajowemu, takiemu jak to rozpatrywane w postępowaniu głównym, na mocy którego nie tylko właściciele nieruchomości, gdzie powstało bezprawne zanieczyszczenie, są solidarnie odpowiedzialni, wraz z podmiotami gospodarczymi prowadzącymi na tych nieruchomościach działalność, za taką

szkodę wyrządzoną środowisku naturalnemu, lecz ponadto właściwy organ krajowy może nałożyć na nich grzywnę, pod warunkiem że uregulowanie takie może przyczynić się do realizacji celu bardziej rygorystycznej ochrony i że sposób określenia kwoty grzywny nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu, co powinien ustalić sąd krajowy.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawach połączonych C-196/16 i C-197/16, Comune di Corridonia i inni

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Dyrektywa 85/337/EWG – Dyrektywa 2011/92/UE – Możliwość dokonania a posteriori oceny oddziaływania na środowisko działającej instalacji do produkcji energii z biogazu w celu otrzymania kolejnego zezwolenia

*) W wypadku zaniechania przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wymaganej dyrektywą Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r., prawo Unii z jednej strony nakłada na państwa członkowskie obowiązek usuwania sprzecznych z prawem skutków tego zaniechania, a z drugiej strony nie stoi na przeszkodzie temu, by ocena tego oddziaływania została przeprowadzona tytułem legalizacji po wybudowaniu i oddaniu do użytku danej instalacji, pod warunkiem że:

– przepisy krajowe umożliwiające tę legalizację nie stwarzają zainteresowanym okazji do obejścia norm prawa Unii lub uchylenia się od ich stosowania oraz

– ocena przeprowadzona tytułem legalizacji nie dotyczy jedynie oddziaływania tej instalacji na środowisko w przyszłości, ale uwzględnia skutki dla środowiska, które wystąpiły od czasu wybudowania tej instalacji.

Podatki

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie C-392/16, Dumitru Marcu przeciwko Agenţia Naţională de Administrare Fiscală (ANAF) i Direcţia Generală Regională a Finanţelor Publice Bucureşti

Odesłanie prejudycjalne – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 199 ust. 1 lit. c) – Brak rejestracji do celów VAT – System odwrotnego obciążenia – Hipotetyczny charakter pytania prejudycjalnego – Niedopuszczalność wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

*) Artykuł 199 dyrektywy 2006/112 ustanawia wyjątek od zasady wyrażonej w art. 193 tej dyrektywy, zgodnie z którą to zasadą każdy podatnik dokonujący podlegającej opodatkowaniu dostawy towarów lub świadczenia usług obowiązany jest do zapłaty VAT. Wspomniany art. 199 umożliwia bowiem państwom członkowskim zastosowanie, w sytuacjach wskazanych w ust. 1 lit. a)–g) tego przepisu, systemu odwrotnego obciążenia, w ramach którego osobą zobowiązaną do zapłaty VAT jest podatnik będący odbiorcą transakcji podlegającej owemu podatkowi (zob. podobnie wyrok z dnia 13 czerwca 2013 r., Promociones y Construcciones BJ 200, C-125/12, EU:C:2013:392, pkt 23).

I tak, zgodnie z art. 199 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2006/112, państwa członkowskie mogą postanowić, że osobą zobowiązaną do zapłaty VAT jest podatnik będący odbiorcą dostawy nieruchomości w rozumieniu art. 135 ust. 1 lit. j) i k) tej dyrektywy, gdy dostawca wybrał opodatkowanie dostawy zgodnie z art. 137 tego aktu.

Należy zaznaczyć, że art. 135 ust. 1 lit. j) i k) dyrektywy 2006/112 zobowiązuje państwa członkowskie do zwolnienia z VAT dostaw budynków lub ich części oraz związanego z nimi gruntu innych niż dostawy, o których mowa w art. 12 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy, oraz dostaw terenów niezabudowanych innych niż dostawy terenów budowlanych, o których mowa w art. 12 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy. Artykuł 12 ust. 1 lit. a) i b), do którego odsyła art. 135 ust. 1 lit. j) i k) dyrektywy 2006/112, dotyczy dostaw budynków lub części budynków oraz związanych z nimi gruntów przed pierwszym zasiedleniem oraz dostaw terenów budowlanych.

Z przepisów, tych interpretowanych łącznie, wynika, że dostawy budynków lub części budynków oraz związanych z nimi gruntów inne niż te, które zostały dokonane przed pierwszym zasiedleniem, i dostawy terenów niezabudowanych innych niż dostawy terenów budowlanych co do zasady podlegają zwolnieniu z VAT.

Artykuł 137 dyrektywy 2006/112 pozwala jednak państwom członkowskim na przyznanie ich podatnikom prawa wyboru opodatkowania niektórych transakcji, między innymi transakcji, o których mowa w art. 135 ust. 1 lit. j) i k) tej dyrektywy, czyli transakcji wymienionych w poprzednim punkcie.

Procedura odwrotnego obciążenia może być zastosowana, na mocy art. 199 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2006/112, do transakcji, o których mowa w art. 135 ust. 1 lit. j) i k) tej dyrektywy, tylko wtedy, gdy zainteresowane państwo członkowskie zdecyduje się przyznać swoim podatnikom prawo przewidziane w art. 137 dyrektywy 2006/112 i gdy jeden z tych podatników skorzysta z tego prawa w odniesieniu do wspomnianych transakcji.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie C-254/16, Glencore Agriculture Hungary Kft. przeciwko Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatóság

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 183 – Zasada neutralności podatkowej – Odliczenie podatku naliczonego – Zwrot nadwyżki VAT – Postępowanie kontrolne – Grzywna nałożona na podatnika w trakcie takiej kontroli – Przedłużenie terminu zwrotu – Wyłączenie zapłaty odsetek za zwłokę

*) Prawo Unii należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się ono przepisom krajowym takim jak będące przedmiotem postępowania głównego, według których w wypadku wszczęcia kontroli podatkowej przez organ i nałożenia grzywny na podatnika za brak współpracy można przenieść datę zwrotu nadwyżki podatku od wartości dodanej do momentu przekazania temu podatnikowi protokołu z kontroli i można odmówić wypłaty odsetek za zwłokę, nawet jeśli czas trwania kontroli podatkowej jest nadmiernie długi i nie można go w całości przypisać zachowaniu podatnika.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie C-151/16, „Vakarų Baltijos laivų statykla" UAB przeciwko Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2003/96/WE – Opodatkowanie produktów energetycznych i energii elektrycznej – Artykuł 14 ust. 1 lit. c) – Zwolnienie produktów energetycznych wykorzystywanych jako paliwo do celów żeglugi na wodach terytorialnych Unii i do wytwarzania energii elektrycznej na pokładzie statku – Paliwo wykorzystywane przez statek do żeglugi z miejsca budowy statku do portu w innym państwie członkowskim, w celu podjęcia tam pierwszego ładunku handlowego

*) Artykuł 14 ust. 1 lit. c) dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej należy interpretować w ten sposób, że przewidziane w tym przepisie zwolnienie ma zastosowanie do paliwa wykorzystanego do przemieszczenia statku bez ładunku z portu w jednym państwie członkowskim, w danym przypadku portu budowy tego statku, do portu w innym państwie członkowskim, w celu dokonania załadunku towarów, które mają być następnie przewiezione do portu w trzecim państwie członkowskim.

*) Artykuł 14 ust. 1 lit. c) dyrektywy 2003/96 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie obowiązywaniu przepisów państwa członkowskiego, takich jak te rozpatrywane w postępowaniu głównym, wyłączających zastosowanie przewidzianego w tym przepisie zwolnienia z tego powodu, że zaopatrzenie statku w produkty energetyczne nastąpiło bez spełnienia określonych w tych przepisach wymogów formalnych, mimo że to zaopatrzenie jest zgodne ze wszystkimi przesłankami zastosowania określonymi w tym przepisie.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie C-633/15, London Borough of Ealing przeciwko Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

Odesłanie prejudycjalne – Podatki – Podatek od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Zwolnienia usług ściśle związanych z uprawianiem sportu – Artykuł 133 – Wykluczenie zwolnienia w wypadku ryzyka zakłócenia konkurencji na niekorzyść przedsiębiorstw komercyjnych podlegających VAT – Usługi świadczone przez podmioty prawa publicznego nienastawione na osiąganie zysku

*) Artykuł 133 akapit drugi dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że nie sprzeciwia się on przepisom państwa członkowskiego uzależniającym od przestrzegania warunku przewidzianego w art. 133 akapit pierwszy lit. d) tej dyrektywy przyznanie zwolnienia z podatku od wartości dodanej (VAT) podmiotom prawa publicznego świadczącym usługi ściśle związane ze sportem lub wychowaniem fizycznym w rozumieniu art. 132 ust. 1 lit. m) owej dyrektywy, podczas gdy, po pierwsze, w dniu 1 stycznia 1989 r. owo państwo członkowskie nie opodatkowywało wszystkich tych usług VAT, a po drugie, sporne usługi nie były objęte zwolnieniem z VAT przed ustanowieniem rzeczonego warunku.

*) Artykuł 133 akapit drugi dyrektywy 2006/112 należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwia się on przepisom krajowym takim jak będące przedmiotem postępowania głównego w zakresie, w jakim uzależniają one od przestrzegania warunku przewidzianego w art. 133 akapit pierwszy lit. d) tej dyrektywy przyznanie zwolnienia z VAT podmiotom prawa publicznego nienastawionym na osiąganie zysku, które świadczą usługi ściśle związane ze sportem lub wychowaniem fizycznym w rozumieniu art. 132 ust. 1 lit. m) tej dyrektywy, i nie stosują tego warunku także w odniesieniu do podmiotów nienastawionych na osiąganie zysku, niebędących podmiotami prawa publicznego, które świadczą takie usługi.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 17 lipca 2017 r. w sprawie C-365/16, AFEP i inni przeciwko Ministre des Finances et des comptes publics

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system opodatkowania stosowany w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich – Dyrektywa 2011/96/UE – Zapobieganie podwójnemu opodatkowaniu – Dopłata do podatku dochodowego od osób prawnych w wysokości 3%

*) Artykuł 4 ust. 1 lit a) dyrektywy Rady 2011/96/UE z dnia 30 listopada 2011 r. w sprawie wspólnego systemu opodatkowania mającego zastosowanie w przypadku spółek dominujących i spółek zależnych różnych państw członkowskich w brzmieniu zmienionym dyrektywą Rady 2014/86/UE z dnia 8 lipca 2014 r. należy interpretować w ten sposób, iż sprzeciwia się on przepisowi podatkowemu ustanowionemu przez państwo członkowskie spółki dominującej, takiemu jak przepis rozpatrywany w postępowaniu głównym, przewidującemu, że wypłata dywidendy przez spółkę dominującą podlega opodatkowaniu podatkiem, którego podstawę stanowi kwota wypłaconej dywidendy, w tym dywidendy pochodzącej od spółek zależnych tej spółki niebędących rezydentami.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie C-368/16, „Toridas" UAB przeciwko Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

Odesłanie prejudycjalne – Wspólny system podatku od wartości dodanej (VAT) – Dyrektywa 2006/112/WE – Artykuł 138 ust. 1 – Kwalifikacja danej transakcji jako wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów – Zwolnienie z VAT wewnątrzwspólnotowych dostaw towarów – Zamiar odsprzedania przez nabywcę zakupionych towarów podatnikowi w innym państwie członkowskim przed opuszczeniem przez nie terytorium pierwszego państwa członkowskiego – Ewentualny wpływ przetworzenia części towarów przed ich wysyłką

*) Artykuł 138 ust. 1 dyrektywy Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r.

w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej należy interpretować w ten sposób, że w okolicznościach takich jak te w sprawie w postępowaniu głównym dostawa towarów dokonana przez podatnika mającego siedzibę w pierwszym państwie członkowskim nie jest zwolniona z podatku od wartości dodanej na podstawie tego przepisu, jeżeli przed zawarciem tej transakcji dostawy nabywca zarejestrowany do celów podatku od wartości dodanej w drugim państwie członkowskim informuje dostawcę, że towary zostaną natychmiast odsprzedane podatnikowi mającemu siedzibę w trzecim państwie członkowskim, przed wywiezieniem ich z pierwszego państwa członkowskiego i przed przetransportowaniem ich do miejsca przeznaczenia tego trzeciego podatnika, pod warunkiem że ta druga dostawa została faktycznie dokonana i towary zostały następnie przetransportowane z pierwszego państwa członkowskiego do miejsca przeznaczenia w państwie członkowskim trzeciego podatnika. Rejestracja do celów tego podatku pierwszego nabywcy w państwie członkowskim innym niż państwo miejsca pierwszej dostawy lub miejsca końcowego nabycia nie stanowi kryterium klasyfikacyjnego dla transakcji wewnątrzwspólnotowej; samo zarejestrowanie nie jest też dowodem wystarczającym do wykazania wewnątrzwspólnotowego charakteru transakcji.

*) Na potrzeby dokonania wykładni art. 138 ust. 1 dyrektywy 2006/112 przetworzenie towarów w ramach łańcucha dwóch następujących po sobie dostaw, takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, na zamówienie pośredniczącego nabywcy i dokonane przed transportem do państwa członkowskiego końcowego nabywcy, nie ma wpływu na przesłanki ewentualnego zwolnienia pierwszej dostawy z podatku od wartości dodanej, ponieważ przetworzenie to następuje po dokonaniu pierwszej dostawy.

Rolnictwo

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie C-519/16, Superfoz – Supermercados Lda przeciwko Fazenda Pública

Odesłanie prejudycjalne – Zbliżanie ustawodawstw – Rozporządzenie (WE) nr 882/2004 – Urzędowe kontrole pasz i żywności – Finansowanie kontroli

urzędowych – Artykuły 26 i 27 – Ogólne opodatkowanie – Opłaty lub należności – Opłata od sklepów spożywczych

*) Artykuły 26 i 27 rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt, zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r., należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie nałożeniu opłaty takiej jak ta będąca przedmiotem sporu w postępowaniu głównym jedynie na detaliczne sklepy spożywcze, w sytuacji gdy przychody z tej opłaty nie służą konkretnie finansowaniu kontroli urzędowych, które zostały wywołane przez zobowiązanych do zapłaty tej opłaty lub są wykonywane z korzyścią dla nich.

Telekomunikacja

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie C-112/16, Persidera SpA przeciwko Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni, Ministero dello Sviluppo economico, delle Infrastrutture e dei Trasporti

Odesłanie prejudycjalne – Łączność elektroniczna – Usługi telekomunikacyjne – Dyrektywy 2002/20/WE, 2002/21/WE i 2002/77WE – Równe traktowanie – Ustalenie liczby cyfrowych częstotliwości radiowych przysługujących każdemu posiadaczowi częstotliwości analogowych – Uwzględnienie dotychczas nielegalnie użytkowanych częstotliwości analogowych – Korelacja między liczbą posiadanych analogowych częstotliwości radiowych i liczbą otrzymanych cyfrowych częstotliwości radiowych

*) Artykuł 9 dyrektywy 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa), zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/140/WE z dnia 25 listopada 2009 r., art. 3, 5 i 7 dyrektywy 2002/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa

o zezwoleniach), zmienionej dyrektywą 2009/140, jak również art. 2 i 4 dyrektywy Komisji 2002/77/WE z dnia 16 września 2002 r. w sprawie konkurencji na rynkach sieci i usług łączności elektronicznej należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisowi krajowemu, który w celu przekształcenia istniejących kanałów analogowych w kanały cyfrowe uwzględnia nielegalnie użytkowane kanały analogowe, jeśli prowadzi to do przedłużenia trwania czy nawet utrwalenia niesłusznej przewagi konkurencyjnej.

*) Zasady niedyskryminacji i proporcjonalności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisowi krajowemu, który w oparciu o to dane kryterium konwersji wywołuje proporcjonalnie większą redukcję liczby przydzielonych kanałów cyfrowych w porównaniu z liczbą użytkowanych kanałów analogowych na niekorzyść jednego z operatorów – w porównaniu do jego konkurentów, chyba że jest ona obiektywnie uzasadniona i proporcjonalna z punktu widzenia jej celu. Kontynuacja oferty telewizyjnej stanowi uzasadniony cel, który może stanowić podstawę dla takiej różnicy w traktowaniu. Niemniej jednak przepis, który prowadziłby do przyznania operatorom już obecnym na rynku liczby cyfrowych częstotliwości radiowych wyższej niż liczba wystarczająca dla zapewnienia kontynuacji ich oferty telewizyjnej, wykraczałby ponad to, co jest konieczne dla osiągnięcia tego celu, i w ten sposób byłby nieproporcjonalny.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie C-560/15, Europa Way Srl, Persidera SpA przeciwko Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni, Ministero dello Sviluppo economico, Presidenza del Consiglio dei Ministri, Ministero dell'Economia e delle Finanze

Odesłanie prejudycjalne – Sieci i usługi łączności elektronicznej – Usługi telekomunikacyjne – Dyrektywy 2002/20/WE, 2002/21/WE i 2002/77/WE – Przydzielenie praw użytkowania cyfrowych naziemnych częstotliwości radiowych dla radia i telewizji – Stwierdzenie nieważności trwającej procedury nieodpłatnego wyboru („konkursu piękności") i zastąpienie jej procedurą w trybie aukcji – Interwencja prawodawcy krajowego – Niezależność krajowych organów regulacyjnych – Uprzednie konsultacje – Kryteria udzielania – Uzasadnione oczekiwania

*) Artykuł 3 ust. 3a dyrektywy 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa), zmienionej dyrektywą 2009/140/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2009 r., należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie unieważnieniu przez prawodawcę włoskiego organizowanej przez krajowy właściwy organ regulacyjny, w okolicznościach takich jak te w postępowaniu głównym, toczącej się procedury wyboru w celu przydzielenia częstotliwości radiowych, która została zawieszona mocą decyzji ministra.

*) Artykuł 9 dyrektywy 2002/21, zmienionej dyrektywą 2009/140, art. 3, 5 i 7 dyrektywy 2002/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa o zezwoleniach), zmienionej dyrektywą 2009/140, oraz art. 2 i 4 dyrektywy Komisji 2002/77/WE z dnia 16 września 2002 r. w sprawie konkurencji na rynkach sieci i usług łączności elektronicznej należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, aby nieodpłatna procedura wyboru w celu przydzielenia częstotliwości, która została wszczęta w celu zwalczenia nielegalnego wykluczenia z rynku pewnych operatorów, była zastąpiona procedurą odpłatną, opartą na zmodyfikowanym planie przydziału częstotliwości po ograniczeniu ich liczby, pod warunkiem że nowa procedura wyboru jest oparta na obiektywnych, przejrzystych, niedyskryminacyjnych i proporcjonalnych kryteriach wyboru i że jest zgodna z art. 8 ust. 2–4 dyrektywy 2002/21, ze zmianami. Do sądu odsyłającego należy zbadanie, w świetle wszystkich istotnych okoliczności, czy wymogi określone przez odpłatną procedurę wyboru są tego rodzaju, że umożliwiają rzeczywiste wejście nowych podmiotów na rynek telewizji cyfrowej, bez nieuzasadnionego bardziej korzystnego traktowana operatorów działających już na rynku telewizji analogowej lub cyfrowej.

*) Zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań należy interpretować w ten sposób, że nie jest tak, iż sprzeciwia się ona unieważnieniu procedury wyboru w celu przydzielenia częstotliwości z tego jedynie powodu, że operatorzy tacy jak skarżący w postępowaniu głównym zostaliby dopuszczeni do tej procedury i przydzielono by im – jako jedynym oferentom – prawa użytkowania naziemnych częstotliwości cyfrowych dla emisji radiowej i telewizyjnej, gdyby procedura nie została unieważniona.

Transport

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie C-190/16, Werner Fries przeciwko Lufthansa CityLine GmbH

Odesłanie prejudycjalne – Transport lotniczy – Rozporządzenie (UE) nr 1178/2011 – Załącznik I, pkt FCL.065 lit. b) – Zakaz pełnienia funkcji pilota statku powietrznego uczestniczącego w zarobkowym transporcie lotniczym przez posiadacza licencji pilota, który osiągnął wiek 65 lat – Ważność – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 15 – Wolność wyboru zawodu – Artykuł 21 – Równość traktowania – Dyskryminacja ze względu na wiek – Zarobkowy transport lotniczy – Pojęcie

*) Badanie pierwszego i drugiego pytania nie wykazało niczego, co mogłoby mieć wpływ na ważność pkt FCL.065 lit. b) załącznika I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 1178/2011 z dnia 3 listopada 2011 r. ustanawiającego wymagania techniczne i procedury administracyjne odnoszące się do załóg w lotnictwie cywilnym zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 w świetle art. 15 ust. 1 lub art. 21 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

*) Punkt FCL.065 lit. b) załącznika I do rozporządzenia nr 1178/2011 należy interpretować w ten sposób, że nie zakazuje on posiadaczowi licencji pilota, który osiągnął wiek 65 lat, ani pełnienia funkcji pilota w związku z tak zwanym przebazowaniem samolotu w ramach działalności gospodarczej przedsiębiorstwa lotniczego, podczas którego nie są przewożeni ani pasażerowie, ani ładunek lub poczta, ani też pełnienia funkcji niewchodzącego w skład załogi lotniczej instruktora lub egzaminatora na pokładzie statku powietrznego.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie C-290/16, Air Berlin plc & Co. Luftverkehrs KG przeciwko Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV

Odesłanie prejudycjalne – Transport – Wspólne zasady wykonywania

przewozów lotniczych na terenie Unii – Rozporządzenie (WE) nr 1008/2008 – Przepisy dotyczące ustalania taryf – Artykuł 22 ust. 1 – Artykuł 23 ust. 1 – Informacje wymagane przy przedstawianiu publicznie dostępnych taryf i stawek – Obowiązek wskazania rzeczywistej kwoty podatków, opłat, dopłat lub należności – Swoboda ustalania taryf – Pobieranie opłaty transakcyjnej w wypadku odwołania rezerwacji lotu przez pasażera lub niestawienia się do wejścia na pokład – Ochrona konsumentów

*) Artykuł 23 ust. 1 zdanie trzecie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1008/2008 z dnia 24 września 2008 r. w sprawie wspólnych zasad wykonywania przewozów lotniczych na terenie Wspólnoty należy interpretować w ten sposób, że przewoźnicy lotniczy przy publikacji swoich taryf lotniczych muszą wskazać oddzielnie kwoty należne od klientów z tytułu podatków, opłat lotniskowych oraz innych opłat, dopłat i należności, o których mowa w art. 23 ust. 1 zdanie trzecie lit. b)–d) tego rozporządzenia, i nie mogą w konsekwencji włączać, nawet w części, tych kwot do taryfy lotniczej, o której mowa w art. 23 ust. 1 zdanie trzecie lit. a) wspomnianego rozporządzenia.

*) Artykuł 22 ust. 1 rozporządzenia nr 1008/2008 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, by stosowanie uregulowania krajowego transponującego dyrektywę Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich mogło doprowadzić do uznania za bezskuteczne postanowienia ogólnych warunków umów umożliwiającego pobieranie odrębnych ryczałtowych opłat transakcyjnych od klientów, którzy nie skorzystali z lotu lub odwołali rezerwację.

Zamówienia publiczne

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie C-76/16, Ingsteel spol. s r. o., Metrostav a.s. przeciwko Úrad pre verejné obstarávanie

Odesłanie prejudycjalne – Zamówienia publiczne – Dyrektywa 2004/18/WE – Artykuł 47 ust. 1, 4 i 5 – Ekonomiczna i finansowa sytuacja oferenta – Dyrektywy 89/665/EWG i 2007/66/WE – Zaskarżenie do sądu decyzji

o wykluczeniu oferenta z procedury przetargowej – Karta praw podstawowych Unii Europejskiej – Artykuł 47 – Prawo do skutecznego środka prawnego

*) Artykuł 47 ust. 1 lit. a) i art. 47 ust. 4 dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie wykluczeniu przez instytucję zamawiającą z przetargu oferenta z tego powodu, że ów oferent nie spełnia warunku dotyczącego sytuacji ekonomicznej i finansowej ustanowionego w ogłoszeniu o zamówieniu, odnoszącego się do przedstawienia zaświadczenia z banku, który zobowiązuje się w nim do przyznania pożyczki w kwocie określonej w tym ogłoszeniu o zamówieniu i do zagwarantowania, że oferent będzie dysponował tą kwotą przez cały czas realizacji zamówienia.

*) Artykuł 47 ust. 5 dyrektywy 2004/18 należy interpretować w ten sposób, że gdy ogłoszenie o zamówieniu wymaga przedstawienia zaświadczenia z banku, który zobowiązuje się w nim do przyznania pożyczki w kwocie określonej w tym ogłoszeniu o zamówieniu i do zagwarantowania, że oferent będzie dysponował tą kwotą przez cały czas realizacji zamówienia, okoliczność, że banki, do których wystąpi oferent, nie uznają, że są w stanie wystawić oferentowi zaświadczenie w takim właśnie brzmieniu, może stanowić „uzasadnioną przyczynę" w rozumieniu tego przepisu, uprawniającą w odpowiednim razie tego oferenta do wykazania swojej sytuacji ekonomicznej i finansowej za pomocą dowolnego innego dokumentu, który instytucja zamawiająca uzna za odpowiedni, o ile oferent ten nie miał obiektywnie możliwości przedstawienia żądanych przez instytucję zamawiającą dokumentów, co powinien sprawdzić sąd odsyłający.

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie C-701/15, Malpensa Logistica Europa SpA przeciwko Società Esercizi Aeroportuali SpA (SEA)

Odesłanie prejudycjalne – Zamówienia publiczne – Transport – Pojęcie „eksploatacji obszaru geograficznego w celu udostępniania przewoźnikom powietrznym portów lotniczych lub innych terminali" – Dyrektywy

2004/17/WE i 96/67/WE – Przepisy krajowe nieprzewidujące uprzedniego przeprowadzenia nieograniczonego postępowania przetargowego w celu przyznania powierzchni w porcie lotniczym

*) Artykuł 7 dyrektywy 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującej procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych należy interpretować w ten sposób, że przepis ten nie stoi na przeszkodzie przepisom krajowym takim jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, które nie przewidują uprzedniego przeprowadzenia nieograniczonego przetargu w wypadku przyznania powierzchni przeznaczonej na cele obsługi naziemnej, z którym nie wiąże się zapłata wynagrodzenia przez podmiot zarządzający portem lotniczym, również gdy chodzi o przyznanie tymczasowe.

Zatrudnienie

Wyrok Trybunału (izba) z dnia 13 lipca 2017 r. w sprawie C-354/16, Ute Kleinsteuber przeciwko Mars GmbH

Odesłanie prejudycjalne – Polityka społeczna – Dyrektywa 2000/78/WE – Artykuły 1, 2 i 6 – Równe traktowanie – Zakaz dyskryminacji ze względu na płeć – Świadczenia z pracowniczego programu emerytalnego – Dyrektywa 97/81/WE – Porozumienie ramowe w sprawie pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy – Klauzula 4 pkt 1 i 2 – Metody obliczania wartości nabytych uprawnień emerytalnych – Przepisy państwa członkowskiego – Odmienne traktowanie pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy

*) Wykładni klauzuli 4 pkt 1 i 2 Porozumienia ramowego dotyczącego pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy, zawartego w dniu 6 czerwca 1997 r., stanowiącego załącznik do dyrektywy Rady 97/81/WE z dnia 15 grudnia 1997 r. dotyczącej Porozumienia ramowego dotyczącego pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy zawartego przez UNICE, CEEP i ETUC, ze zmianami, oraz art. 4 dyrektywy 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania

kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy należy dokonywać w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego, które dla celów obliczenia wartości świadczenia z pracowniczego programu emerytalnego wprowadza rozróżnienie między częścią wynagrodzenia za pracę przypadającą poniżej podstawy wymiaru składki na ustawowe ubezpieczenie emerytalne i częścią wynagrodzenia przypadającą powyżej tej podstawy, przy czym w odniesieniu do przychodów z pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy nie przewidują, że w pierwszej kolejności obliczane jest wynagrodzenie, jakie byłoby należne za porównywalne zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy, następnie w odniesieniu do tego wynagrodzenia ustalane są części przypadające poniżej i powyżej podstawy wymiaru składki, a na końcu ustalona proporcja stosowana jest do obniżonego przychodu z pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy.

*) Wykładni klauzuli 4 pkt 1 i 2 rzeczonego porozumienia oraz art. 4 dyrektywy 2006/54 należy dokonywać w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego, które dla celów obliczenia wysokości pracowniczego świadczenia emerytalnego pracownicy, która była zatrudniona częściowo w pełnym, a częściowo w niepełnym wymiarze czasu pracy, przyjmuje jednolity wskaźnik wymiaru zatrudnienia dla całego okresu trwania stosunku pracy, pod warunkiem że owa metoda obliczania wysokości świadczenia emerytalnego nie narusza zasady pro rata temporis. Do sądu odsyłającego należy ustalenie, czy jest tak w danym wypadku.

*) Wykładni art. 1, 2 oraz art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy należy dokonywać w ten sposób, iż przepisy te nie stoją na przeszkodzie uregulowaniu prawa krajowego, które przewiduje ustalenie wysokości świadczenia z pracowniczego programu emerytalnego w oparciu o proporcję okresu zatrudnienia do okresu liczonego od początku zatrudnienia do momentu osiągnięcia ustalonego wieku emerytalnego w ramach ustawowego systemu ubezpieczenia emerytalnego, i jednocześnie ustala limit lat pracy podlegających uwzględnieniu dla celów świadczenia emerytalnego.

Orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

[*) Podstawę opracowania not dotyczących orzeczeń ETPC stanowią noty informacyjne MSZ oraz informacje zawarte w bazie HUDOC]

Wyrok (Wielka Izba) z dnia 27 czerwca 2017 r. w sprawie Satakunnan Markkinapörssi Oy i inni przeciwko Finlandii (skarga nr 931/13)

Brak naruszenia art. 10 EKPC – wolność wypowiedzi – zakaz masowego publikowania danych podatników – naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC z powodu przewlekłości postępowania

Dwie fińskie spółki wydawnicze (Satakunnan Markkinapörssi Oy oraz Satamedia Oy) wspólnie wydawały dziennik (*Veropörssi*), w którym publikowano m.in. informacje podatkowe. Po opublikowaniu w owym dzienniku w 2003 r. informacji podatkowych dotyczących 1,2 miliona osób (czyli około 1/4 ludności Finlandii i zarazem 1/3 fińskich podatników) władze krajowe zdecydowały, że publikacja była bezprawna oraz wprowadziły wyraźny zakaz takich publikacji. Procederem tym zainteresował się Rzecznik Praw Obywatelskich (fiński odpowiednik GIODO) i zaskarżył go do sądu jako działanie sprzeczne z ochroną danych osobowych. Ostateczne orzeczenie fińskiego Naczelnego Sądu Administracyjnego zapadło w 2012 r.

W skardze do ETPC skarżący powołali się na art. 10 (wolność wypowiedzi) oraz art. 14 (zakaz dyskryminacji), a także na art. 6 ust. 1 EKPC w związku z tym, że postępowanie sądowoadministracyjne przeciwko nim przekroczyło „rozsądny czas trwania". W dniu 21 lipca 2015 r. Izba uznała brak naruszenia art. 10 i naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC. Zarzutu naruszenia art. 14 EKPC nie rozpatrywano.

W składzie Wielkiej Izby Trybunał uznał, że nastąpiła ingerencja w prawo ww. spółek do wolności wypowiedzi, lecz była to ingerencja zgodna z prawem (według art. 10 ust. 2 EKPC) oraz ustanowiona w uzasadnionym celu ochrony prywatności jednostek. Zdaniem Trybunału ograniczenie to było „niezbędne w społeczeństwie demokratycznym".

Trybunał dokonał analizy, czy ograniczenie wolności wypowiedzi skarżących było „niezbędne w demokratycznym społeczeństwie", a co za tym idzie, czy władze krajowe dokonały

oceny i zrównoważenia sprzecznych interesów, które pojawiły się w sprawie. Trybunał zgodził się w z fińskim Naczelnym Sądem Administracyjnym, że skarżące spółki nie udostępniały spornych danych w celach dziennikarskich i nie przyczyniały się w ten sposób do żadnej ważnej debaty prowadzonej w interesie publicznym. Gromadzenie i udostępnianie danych było dokonywane w sposób masowy, z pominięciem wszelkich procedur przyjętych przez ustawodawcę dla pozyskiwania informacji publicznych oraz bez uwzględnienia jakichkolwiek gwarancji praw podatników, których dotyczyły udostępniane informacje.

Ingerencja w wolność wypowiedzi (wyrażania opinii i rozpowszechniania informacji) opierała się zatem na uprawnionych przepisach fińskiej ustawy o ochronie danych osobowych, w oczywistym celu ochrony praw innych osób, a zatem wyważono w sposób właściwy konkurujące interesy gwarantowane przez wolność wypowiedzi (art. 10 EKPC) i prawo do prywatności (art. 8 EKPC).

W konkluzji wyroku Trybunał uznał, że rząd fiński przedstawił wystarczające i istotne powody zaskarżonego ograniczenia praw skarżących. Tym samym Trybunał w wyroku Wielkiej Izby nie zgodził się ze skarżącymi i nie stwierdził naruszenia art. 10 Konwencji.

Natomiast większością głosów 15 do 2 Trybunał uznał naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC z uwagi na przewlekłość postępowania, które trwało 8 lat.

Wyrok (Wielka Izba) z dnia 29 czerwca 2017 r. w sprawie Terrazzoni przeciwko Francji (skarga nr 33242/12)

Brak naruszenia art. 8 EKPC – prawo do poszanowania życia prywatnego i tajemnicy korespondencji – użycie transkrypcji rozmowy telefonicznej dla celów postępowania dyscyplinarnego

W postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko francuskiej sędzi, Dominique Terrazzoni, w 2008 r. użyto transkrypcji rozmowy telefonicznej, nagranej przypadkowo w toku postępowania karnego, którego sędzia nie była stroną. Rozmowa była prowadzona z F.L., który był znany policji, przeciwko któremu toczyło się postępowanie przygotowawcze

i który był jednocześnie abonentem podsłuchiwanej sieci. Powiadomiona o treści rozmowy prokuratura zawiadomiła o niej prezesa sądu okręgowego, a ten z kolei Ministerstwo Sprawiedliwości. Sędzię D. Terrazzoni – z uwagi na treść rozmowy i charakter znajomości z F.L. – zawieszono w pełnieniu obowiązków. Sędzia odwołała się, lecz jej odwołanie zostało uznane za niedopuszczalne przez *Conseil d'État*. W 2010 r. sędzię przeniesiono w stan spoczynku.

W skardze do ETPC skarżąca zarzuciła, że użycie transkrypcji rozmowy telefonicznej dla celów postępowania dyscyplinarnego bez uwzględnienia jej immunitetu sędziowskiego oraz bez możliwości odniesienia się do treści transkrypcji stanowiło naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego i tajemnicy korespondencji).

Trybunał stwierdził, że w sprawie nastąpiła ingerencja w prawo do prywatności, lecz była to ingerencja zgodna z prawem (według art. 8 ust. 2 EKPC) oraz ustanowiona w uzasadnionym celu – miała bowiem służyć ustaleniu prawdy materialnej w postępowaniu przygotowawczym przeciwko F.L. oraz prawdy o jego relacjach z sędzią D. Terrazzoni, co do której zaistniało podejrzenie o zaangażowanie w przestępstwo.

Trybunał uznał także, że kontrola operacyjna została zarządzona przez sąd oraz przeprowadzona pod jego nadzorem, a rozmowa została utrwalona w postaci transkrypcji również pod nadzorem sądu. W owym czasie nie było też wiadomo, kim jest sędzia D. Terrazzoni. Specjalne procedury wdrożono niezwłocznie po ustaleniu jej statusu sędziego. Trybunał nie stwierdził zatem nieprawidłowości w tym zakresie.

Ponadto Trybunał uznał, że skarżąca miała kilkukrotną sposobność zaprezentowania swojego stanowiska co do przedmiotowej rozmowy, a *Conseil d'État* dokonała kontroli legalności postępowania przeciwko niej.

Zdaniem Trybunału kontrola sądowa ograniczyła ingerencję w prawo do prywatności, a ingerencja to była „niezbędna w społeczeństwie demokratycznym". Tym samym Trybunał nie zgodził się ze skarżącą i nie stwierdził naruszenia art. 8 Konwencji.

Wyrok (Izba) z dnia 11 lipca 2017 r. w sprawie Belcacemi i Oussar przeciwko Belgii (skarga nr 37798/13)

Brak naruszenia art. 8, art. 9 i art. 14 EKPC – prawo do ochrony życia prywatnego – wolność sumienia i wyznania – zakaz dyskryminacji – zakaz zakrywania twarzy w miejscach publicznych

Skarżące, Samia Belcacemi (Belgijka) i Yamina Hussar (Marokanka), mieszkają w Belgii. Ich sprawa dotyczyła wprowadzonego w tym kraju w 2011 r. zakazu noszenia w miejscach publicznych ubioru całkowicie lub częściowo zakrywającego twarz, m.in. burki czy nikabu (zakaz nie dotyczył bowiem chust, lecz zasłon). Ich skargi konstytucyjne dotyczące niezgodności zakazu zakrywania twarzy z ustawą zasadniczą zostały oddalone przez belgijski sąd konstytucyjny.

W skardze do ETPC skarżące powoływały się *inter alia* na art. 8 (prawo do ochrony życia prywatnego) i art. 9 (wolność sumienia i wyznania) oraz art. 10 (wolność wyrażania siebie) EKPC, argumentując, że są muzułmankami i z własnej woli chcą nosić nikab jako wyraz swoich religijnych przekonań. Powoływały się również na art. 14 EKPC, twierdząc, że naruszono wobec nich zakaz dyskryminacji – jedna z nich bowiem poczuła się zmuszona do zdjęcia nikabu, druga zaś przestała wychodzić z domu.

Trybunał zwrócił uwagę, że kwestionowane prawo jest podobne do zakazu zakrywania twarzy wprowadzonego we Francji, która pierwsza przyjęła takie przepisy w 2010 r. Powołując się na orzeczenie w sprawie S.A.S. przeciwko Francji (skarga nr 43835/11), ETPC stwierdził, że potrzeba zapewnienia poszanowania minimalnych gwarancji życia w społeczeństwie może być postrzegana jako element „ochrony praw i wolności innych". Pokazanie twarzy innym osobom jest zatem warunkiem „życia razem" (fr. *vivre ensemble*), wstępem do społecznych interakcji.

W Belgii kwestionowane prawo jest również uzasadniane trzema celami: bezpieczeństwem publicznym, równością płci i określoną koncepcją „życia razem" (ang. *living together*) w społeczeństwie. Trybunał wyjaśnił, że to władze krajowe przez bezpośredni i stały kontakt z osobami zainteresowanymi są co do zasady lepiej usytuowane niż sąd międzynarodowy, by ocenić miejscowe potrzeby oraz kontekst. Dlatego, przyjmując przedmiotowe przepisy, państwo belgijskie miało na celu reakcję

na praktykę, którą uznawało za niezgodną w belgijskim społeczeństwie ze społeczną komunikacją. Chodziło o ochronę warunków interakcji pomiędzy jednostkami, które, zdaniem państwa, były istotne dla funkcjonowania demokratycznego społeczeństwa. Kwestia, czy chusta zasłaniająca całą twarz jest akceptowana w belgijskiej sferze publicznej należała do wyboru społeczeństwa.

Zdaniem ETPC restrykcje wynikające z ingerencji w prywatność określają warunki współżycia społecznego, a ich celem jest „ochrona praw i wolności drugiej osoby". Uznano również, że kwestionowany zakaz „może w społeczeństwie demokratycznym uchodzić za konieczny". Trybunał zadecydował, że władze mają prawo ustanawiać warunki współżycia społecznego, a zakaz nie wynika z „religijnych konotacji ubrań, ale jedynie z faktu, że zakrywają one twarz".

Ponadto, w kwestii proporcjonalności ograniczenia, Trybunał odnotował, że sankcja nieprzestrzegania zakazu, zgodnie z belgijskim prawem, miała zakres od grzywny do kary pozbawienia wolności. Ta ostatnia była jednak zarezerwowana dla sytuacji powtarzających się naruszeń i nie była stosowana automatycznie. Ponadto czyn ten był zaklasyfikowany jako „hybrydowy" w belgijskim prawie, tj. częściowo w prawie karnym, a częściowo administracyjnym.

Tym samym Trybunał stwierdził, że w sprawie nie naruszono art. 8, 9 i 14 EKPC w stosunku do żadnej ze skarżących.

Nowe pytania prejudycjalne sądów administracyjnych

Postanowienie WSA we Wrocławiu z dnia 10 lipca 2017 r., I SA/Wr 123/17

„Czy art. 168 lit. a) dyrektywy 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE z dnia 11 grudnia 2006r. Nr L 347 s. 1 ze zm.; dalej: dyrektywa 2006/112/WE) oraz zasada neutralności VAT sprzeciwiają się praktyce krajowej polegającej na tym, że przyznaje się pełne prawo do odliczenia

podatku naliczonego związanego z zakupem towarów i usług wykorzystywanych zarówno na potrzeby transakcji podatnika objętych zakresem zastosowania VAT (opodatkowanych i zwolnionych) jak i będących poza zakresem zastosowania VAT, w związku z brakiem w ustawie krajowej metod i kryteriów podziału kwot podatku naliczonego w odniesieniu do ww. rodzajów transakcji?”